

Eesti esimene poliitikakonverents

Rein Lang (RiTo 10), justiitsminister, Reformierakond

13. oktoobril korraldasid Riigikogu ja Pärnu Konverentsid esimest korda poliitikakonverentsi, mille teema oli "Õnnestumised ja ebaõnnestumised maailmapoliitikas". Juba traditsiooniks saanud juhtimiskonverentsile eelnenud poliitikakonverents täitis sisukate ettekannete ja avatud diskussiooniga hästi oma eesmärgi.

Eesti muutunud positsioon maailmas avab uued võimalused ettevõtetele ja seab uued sihid Eesti välispoliitikale. Meie huvides on, et poliitika esindaks ka ettevõtjate huve. Selle eelduseks on muu hulgas poliitikute, diplomaatide ja ettevõtjate seotus, dialoog ja üksteisemõistmine, mida edendab nende vahetu kokkupuutumine kas või ühes ja samas ruumis.

Poliitikakonverentsi sisse juhatades rääkis Riigikogu esimees **Ene Ergma** tundest, et Eesti on olnud edukas, aga terrorism ja hajusad ohud muudavad meie julgeoleku(tunde) teistsuguseks ning esitavad meile uusi väljakutseid. Gruusia välisminister **Salome Zurabišvili** ütles otsesõnu, et õnn oleks see, kui Gruusial läheks nii nagu Eestil, kes on Euroopa Liidu ja NATO liige ning kel on normaalsed suhted Venemaaga. Võib-olla peaks meie järgmine küsimus olema, kuidas Venemaast saaks õnnelik maa, mõtiskles ta. Eesti välisministri **Kristiina Ojulandi** meelest oleks õnn, kui turvatunne ei kahaneks ja kui Eesti saaks kuulutada maailmas südametunnistuse häält, kaitstes teisi riike manipuleerimise ja ärakasutamise eest.

Riigikogu liige **Mart Laar** esitas oma ettekandes peamised kriteeriumid, mille alusel võiks mõõta, kas aastaks 2020 on Euroopa poliitiliselt edukas. Endine Rootsi peaminister **Carl Bildt** selgitas oma põhjalikus ettekandes üleilmastumisprotsessi taustal lähiaastail Euroopa ees seisvaid suuri ülesandeid, nagu eelarvereform, Bologna protsess, Euroopa põhiseadusliku lepingu vastuvõtmine, Euroopa Liidu laienemine Türgi vastuvõtmisega, suhted islamimaailma ja Venemaaga.

Riigikogu väliskomisjoni esimehe **Marko Mihkelsoni** murelik sõnavõtt oli pühendatud Venemaa ja Euroopa Liidu suhete arengule, vajadusele luua Euroopa Liidu ühtne Venemaa-poliitika, otsides vastust küsimusele, kas Euroopa poliitika Venemaa suunal on õnnestunud või ebaõnnestunud. Tuntud välis- ja julgeolekupoliitika analüütik **Robert Cooper** selgitas paljude näidetega illustreeritud ettekandes, kuidas määrata edukat välispoliitikat, ning tõi näiteid, kuidas seda saavutada. Poliitikas on ajadimensioon teistsugune kui äris – millegi suure saavutamise nõuab aega ja kannatlikku meelt. Julgeolekuekspert **Paul Goble'i** sõnavõtt ja diskussioonikommentaari rääkisid ebaõnnestumistest ja muredest Venemaal ja praegu toimuvate arengute tagajärgedest meile kõigile – Eestile, Euroopale, USA-le.

Õnnestumised Euroopas

Käesoleva loo autor pühendas oma ettekande õnnestumistele Euroopas eestlase vaatepunktist lähtudes. Selgitasin, kuidas vaatenurk ja positsioon võimaldavad üht ja sama

nähtust analüüsid (geograafiline asend, ajalookogemus, piiratud vahendid, majanduskasv, Euroopa Liidu laienemine, ühehääline Euroopa) erinevaid tulemusi saada, küsides siiski: mis on õnn? Õnn ja õnnestumine on vaataja silmades, niisamuti kui ebaõnnestuminegi.

Otsides vastust küsimusele, mis on riigi õnn või ebaõnn, on vaja selgitust, mida me õnne all mõistame. Igaühel on oma vaatenurk ning arusaam õnnest ja ebaõnnest. Maksukoguja (riik) võib väita, et inimesed maksavad nii vähe makse, et keegi ei jaksa õnne peale mõtlema hakatagi. Maksumaksja jälle arvab, et tal on õigus õnnelik olla. Riik aga öelgu, kuidas ta oma õnne saavutab.

Niisiis, mis on õnn ja mis on õnnetus?

Eestist vaadates on õnn meie geograafiline asend, ajalookogemus, piiratud vahendid. Aga see on ka meie õnnetus. 13. ja 17. sajandil oli Tallinna hiilgeaeg tänu rahvusvahelisele kaubandusele, samal ajal ohustasid Eestit Venemaa naabrus, ka on meil halb kliima. Meil pole rikkaks tegevast naftat, ent see-eest oleme väikeriigina mobiilsed, mis näiteks võimaldas meil kogu riigi majandust rahareformi abil 180 kraadi pöörata. Seda tasub võrrelda näiteks Prantsusmaaga, kus riigi suurust ja ajaloolist tagapõhja arvestades on väga raske läbi viia sotsiaalkindlustussüsteemi reformi. Samamoodi analüüsivad oma geograafilist asendit, ajalookogemust ja piiratud vahendeid Gruusia, Türgi, Soome, peaaegu kõik maad.

Seega, mis on õnn? Õnn on vaataja silmades. Õnnestumine on vaataja silmades. Ebaõnnestumine on vaataja silmades. Näiteks Türgi astumine Euroopa Liitu jätab Toompealt vaadates suhteliselt ükskõikseks, kuid Budapestist vaadatuna on pilt ilmselgelt teine.

Lissaboni protsessi eesmärk on majanduskasvu kiirendamine. Usutakse, et ainult majanduskasv suudab meid õnnelikuks teha, sest siis on meil rohkem raha, rohkem asju, rohkem võimu... Ja samas vähem aega, rohkem prügi, vähem mänguruumi.

Loosungi "Ühehääline Euroopa" (*Europe with one voice*) alla koondununa usume, et siis räägib Euroopa ühel häälel Venemaaga, siis on meil rohkem selgust ... – aga ka rohkem vigu, väärtõlgendusi ja vähem integratsiooni. Kui räägime Euroopa Liidu laienemisest, on meil rohkem vahendeid, võimalusi, jõudu – kuid ka rohkem pingeid, vähem integratsiooni ja suurem lagunemisoht.

Arutleda õnne ja ebaõnne üle poliitikas tähendab jätta küsimused õhku rippuma ning kogu aeg vastust otsida.

Tegutsemisest ja õnnest

Poliitikakonverentsile järgnenud mitmepäevase juhtimiskonverentsi üks peateema oli õnn. Mitte tegutsemise ega ebaõnnestumise tähenduses, vaid ühe teise mõõtkava nähtusena. Ent vägagi määrav. See on tunne.

Kõiki konverentsiteemasid ühendas juhtimine tunnetuse kaudu. Kõik ettekanded õpetasid ja juhtisid suuremal või vähemal määral tunnet väärtustama, väljendama ja juhtimistegevuses kasutama.

Konverentsi lõpus esines silmapaistev soome filosoof, Helsingi Tehnikaülikooli filosoofiaõppejõud, Nokia kodufilosoof ja paljude raamatute autor Esa Saarinen. Tema loengu lõppedes seisid inimesed püsti ja aplodeerisid. Neile oli lihtsalt ja südamliselt meelde tuletatud, et õnn seisneb selles, kui sa tunned rõõmu kõigest, mida sa teed; kui su kõrval on tõe poolest keegi, kellest sa hoolid; kui sa koged maagilist loominguhetke; kui sa austad neid, kes on su kõrval; ning mäletad sõnu "ime" ja "rõõm".

Jääb üle soovida, et niisuguseid hetki on sagedamini ka poliitikas ja poliitikuil.